#3 • LÅT RECENSIONERNA VISA VÄGEN

Pronto

Låntagarnas läsglädje prioriteras i besluten

Berith Svensson och Anna Sonesson berättar om inköpsarbetet på Ystads Stadsbibliotek på s. 4-5

Hög puls i recensions-arbetet

Läs mer om redaktörernas arbete på s. 6-7

»En ny bok att skriva om är som att få en present«

Intervju med Arne Johnsson, lektör sedan 1984, s. 9

»BTJ-recensionen är ofta den första kvalificerade läsningen utanför förlaget«

Intervju med Erik Titusson, Lilla Piratförlaget, s. 3

Pronto #3
2019

Ansvarig utgivare:
Emma Tennevall

För många är biblioteken en viktig mötesplats och kunskapskälla. Pronto ges ut av BTJ för att ge näring åt den nyfikna människan och ge möjligheter för fler att upptäcka litteratur och kultur och öka förståelsen för BTJ:s utbud av produkter och tjänster. Med engagemang, läsfrämjande och läsinspirerande arbete växer förståelsen i samhället. Genom att göra kunskap och medier tillgängligt för fler, arbetar vi för ett inkluderande samhälle. Därför är vi stolta över att få stödja biblioteken genom vår verksamhet på BTJ och vara en del av framtidens bibliotek.

Så länge inget annat anges är texterna skrivna av medarbetare på BTJ.

btjsverige
btjsverige
btjsverige
company/btj
blogg.btj.se

btj.se

Vilhelm Mobergs *Invandrarna* och Moa Martinsons *Du är den enda* – det var två av romanerna på en tidig så kallad sambindningslista från 1952.

Ända sedan dess, i alltså snart 70 år, har BTJ stöttat och väglett biblioteken i förvärvsarbetet, och många bibliotekarier pratar än idag om sambindningen – eller kort och gott ”listan” – när de syftar på BTJ:s tjänst Inköpsvägledning där recensionsverksamheten i BTJ-häftet är själva kärnan.

Att jobba på BTJ:s redaktion för häftesproduktionen innebär att befinna sig mitt i flödet av nya böcker. Men hur mycket jag och mina redaktörskollegor än älskar litteratur så är engagemanget för biblioteken och deras utveckling än större. Med BTJ-häftet vill vi helt enkelt producera det bästa tänkbara verktyget för ett effektivt och kvalitativt urvals- och inköpsarbete:

- All relevant information samlad på ett ställe.
- Opartiska och professionella recensioner.
- Ett enkelt sätt att kontinuerligt följa bokutgivningen.

Varje år recenserar vi tusentals nyutkomna böcker och vad gäller utgivningen från de etablerade förlagen så recenserar vi i stort sett allt. Inte minst inom barn- och ungdomslitteraturen, som ofta får sparsamt med massmedialt utrymme, är det många böcker som får sin enda professionella recension i BTJ-häftet. Om vi får säga det själva så är vi väldigt stolta över det.

Anders Jaderup
Produktionsledare och redaktör

Inköpsvägledning

– ett unikt inköpsverktyg

Navigera smartare i medieutbudet med mer än 600 oberoende lektörer på din sida. Våra opartiska recensioner gör Inköpsvägledningen med BTJ-häftet till ett unikt inköpsverktyg – som gör ditt förvärvsarbete effektivare och roligare med fortsatt hög kvalitet. Recensionstexterna kompletteras med ett helhetsbetyg på skalan 1–5. Förutom böcker – inklusive tal- och ljudböcker – innehåller BTJ-häftet även sektioner för dvd-film, musik-cd och tv-spel.

BTJ-recensionen är ibland den enda recensionen

I rollen som förlagschef och förläggare på Lilla Piratförlaget värdesätter Erik Titusson BTJ-recensionerna väldigt mycket. Ofta är det de första professionella omdömena som böckerna får. Dessutom är recensionerna en viktig länk i förlagets arbete med att nå ut till biblioteken.

Vad betyder BTJ-recensionerna för er som förlag?
– BTJ-recensionerna är ofta den första kvalificerade läsningen utanför förlaget. Det ger BTJ:s utlåtanden ett alldeles särskilt värde, eftersom det kan vara en indikation på hur boken kommer att tas emot av läsarna. Och när utlåtandet är positivt så är det en väldigt rolig start på lanseringen av en bok som författarna, illustratörerna och vi har arbetat länge med.

»BTJ tar barnböcker i alla olika genrer och läsaråldrar på allvar«

När hände det senast att ni på Lilla Piratförlaget blev väldigt glada över en BTJ-recension – eller väldigt upprörda? Och vilken bok gällde det?
– Jag blev mycket glad över att läsa recensionen av *Bibbi på promenad* av Ingrid Olsson och Charlotte Ramel. Av flera anledningar – dels var recensionen uppskattande, dels är det sällan som böcker för de allra yngsta recenseras på ett seriöst vis. Där sticker BTJ ut. BTJ tar barnböcker i alla olika genrer och läsaråldrar på allvar och gör en kvalificerad läsning.

Vilken betydelse har BTJ för kontakten mellan er som förlag och biblioteken?
– Det betyder så mycket! Inte minst att BTJ gör det möjligt för oss att möta livs levande bibliotekarier på Förlagsdagarna i oftast Lund, Göteborg och Stockholm. Vi presenterar ofta våra böcker i olika sammanhang, men aldrig är publiken så kunnig, lyhörd och intresserad som på Förlagsdagarna.

Vilket är ditt eget favoritbibliotek, och varför?
– Jag har flera favoritbibliotek, men om jag få gå tillbaka i tiden så betydde mitt skolbibliotek väldigt mycket för mig. Det var långt mycket mer än ett bibliotek, det var en fredad plats där det fanns andra vuxna, vuxna som varken var lärare eller föräldrar. Det var rofylld plats för läsning, kunskapssökande och eftertanke, när livet som ung ofta var omtumlande i övrigt. Jag blir bedrövad när jag läser hur vanligt det är att skolbibliotek behandlas styvmoderligt, eftersom många verkar tro att bibliotek är synonymt med en hög med böcker. Ett bibliotek ÄR en samling böcker, men det är långt mycket mer än så.

Erik Titusson, förlagschef och förläggare på Lilla Piratförlaget.

Digital inköpsteknik visar vägen till läsglädje på Ystads bibliotek

För inköpsgruppen på Ystads Stadsbibliotek är BTJ:s digitala inköpsvägledning ett ovärderligt verktyg i arbetet. Här kan de läsa omdömen, markera sina inköpsförslag och diskutera med de andra medlemmarna i gruppen – precis var och när de vill.

Stadsbiblioteket i Ystad är ljust och luftigt, med breda björkbalkar i taket och långa, lättillgängliga bokhyllor. I biblioteket finns nåt för alla, ett pysselrum, plats att hänga för ortens ungdomar och ett kafé för fikasugna besökare. Här jobbar Berith Svensson och Anna Sonesson, som tillsammans med två kollegor utgör bibliotekets inköpsgrupp.

– Inköpsgruppen är ansvarig för att välja inköpen av vuxenlitteratur här på Stadsbiblioteket. Barn- och ungdomsavdelningen och kommunens mindre bibliotek har sina egna budgetar, även om vi förstås samordnar inköpen. Praktiskt nog har vi också biblioteksystemet gemensamt med biblioteken i Simrishamn, Sjöbo, Tomelilla och Skurup. Det gör att vi kan se vad de andra kommunerna köper, för att kunna optimera vår egen budget, säger Berith Svensson.

Till sin hjälp i besluten har inköpsgruppen det digitala BTJ-häftet, som utgör själva basen för deras arbete.

– Vi delar helt enkelt upp vår årsbudget efter BTJ-häftets 24 utgåvor. När en ny lista kommer ut börjar vårt urvalsarbete, som vi gör helt och hållet i det digitala verktyget, säger Anna Sonesson.

Medlemmarna i inköpsgruppen går var och en igenom alla titlar, markerar sina inköpsförslag och lägger in kommentarer till de andra i gruppen. Det händer att hela konversationer uppstår, när en viss titel diskuteras fram och tillbaka. Som stöd för urvalet använder gruppen sin egen kunskap, men har också god hjälp av BTJ-häftets lektörsomdömen och sifferbetyg.

»Det är alltid låntagarnas läsglädje som prioriteras i besluten«

Barn- och ungdomsavdelningen på Ystads Stadsbibliotek och kommunens mindre bibliotek har sina egna budgetar, även om inköpen samordnas.

– Omdömena är jättebra, alla böcker recenseras ju inte i tidningarna. Men det är förstås mycket annat som styr inköpen. Direkta önskemål från låntagarna naturligtvis – och även allmänna trender i samhället. Vi vill också lyfta fram böcker med lokal anknytning. Det är alltid låntagarnas läsglädje som prioriteras i besluten, säger Berith Svensson.

Att biblioteket har övergått helt till den digitala versionen av BTJ-häftet har underlättat arbetet mycket, menar Berith och Anna. Medlemmarna i inköpsgruppen kan själva styra när och hur de vill arbeta med inköpen, utan behov av gemensamma möten. Det digitala häftet gör också att hela personalen kan vara delaktig i inköpen genom kommentarer etc. Det frigör tid och kraft till andra saker, som att hjälpa besökarna till ännu fler läsupplevelser.

»Den digitala versionen av BTJ-häftet frigör tid och kraft till andra saker«

– Glädjande nog har vi väldigt läsintresserade invånare här i Ystad. På helgerna har vi ofta barnfamiljer här, som stannar länge, har lite högläsning och fikar tillsammans. Precis som det ska vara på ett bibliotek, avslutar Berith Svensson.

Jenny Milewski

Hög puls i recensionsarbetet

Varannan tisdag höjs intensiteten på BTJ:s redaktion. Smattrandet på tangenterna blir mer frenetiskt, diskussionerna kring formuleringar i recensionstexterna blir ivrigare. Anledningen: att det är deadline – eller manusstopp, som vi själva säger – till nästa BTJ-häfte.

På redaktionen för Inköpsvägledningen, där recensionsverksamheten i BTJ-häftet ingår, jobbar ett tiotal redaktörer. Flera av oss är utbildade bibliotekarier, andra har en bakgrund inom journalistiken eller förlagsbranschen. Några jobbar främst med barn- och ungdomsböckerna, andra mest med fack- eller skönlitteraturen för vuxna. Även mångspråks- och minoritetsspråksböckerna är högt prioriterade i det dagliga arbetet.

Att BTJ-häftet utkommer med 24 nummer per år innebär att häftesproduktionen hela tiden är i full gång. Varje dag staplas högarna med nyanlända böcker, recensionsexemplar som förlagen skickar hit till BTJ:s kontor i Lund med förhoppningen att de ska presenteras i häftet. Och just urvalet av vilka böcker som ska recenseras är självfallet ett oerhört viktigt moment i det redaktionella arbetet. Många aspekter kan spela in, men det avgörande är alltid huruvida vi – utifrån vår erfarenhet och kompetens – bedömer att boken i fråga är intressant för biblioteken eller inte.

Men faktum är att många böcker redan har recenserats i BTJ-häftet när de väl kommer hit i tryckt, fysisk form; en viktig del av redaktionsarbetet är nämligen att hålla tät kontakt med landets förlag – och det är den kontakten som gör att vi på BTJ ofta får hit recensionsmaterial väldigt tidigt, i form av pdf-filer med de tryckfärdiga inlagorna.

Detta innebär att vi kan få med tidiga recensioner i BTJ-häftet, vilket i sin tur leder till att bibliotekskunderna kan lägga tidiga beställningar och, i bästa fall, få de biblioteksutrustade böckerna levererade i stort sett samtidigt som böckerna släpps i bokhandeln. ”Bokens väg”, som vi brukar kalla det.

Själva recensionstextens väg, då? När vi beslutat att en viss bok ska tas med i BTJ-häftet så passerar boken vår katalogiseringsavdelning innan den sedan skickas till lektör för recension. Efter en lästid på vanligtvis sju dagar skickar lektören sedan in sin recension, och då börjar nästa del i det redaktionella arbetet: att korrläsa texten och, inte minst, säkerställa att den innehåller inköpsvägledande kvalitets- och värdeomdömen. Just detta är något som många bibliotekskunder påpekat vikten av, och på redaktionen jobbar vi mycket med att ge lektörerna feedback kring behovet av tydliga kvalitets- och värdeomdömen.

Sedan återstår inte mycket mer än att godkänna recensionen för publicering. Inte sällan händer det att arbetet med BTJ:s andra urvalstjänster gör att vi redaktörer har extra mycket att göra kring BTJ-häftet just på manusstoppsdagarna, att recensionstexterna hopat sig och bara väntar på att bli omhändertagna – därav också det då ökande tangentsmattrandet och textdiskuterandet. Ibland stressigt, alltid roligt.

»Många böcker har redan recenserats i BTJ-häftet när de väl kommer hit i tryckt, fysisk form«

INKÖPSVÄGLEDNINGEN MED BTJ-HÄFTET

Grundabonnemanget på Inköpsvägledningen ger tillgång till alla BTJ:s recensioner i vår nätbutik. För att enkelt och effektivt kunna följa bokutgivningen abonnerar de allra flesta bibliotek även på BTJ-häftet, som finns i både tryckt och digital version. Många böcker som ges ut i Sverige idag får sin enda professionella och opartiska recension i BTJ-häftet – vilket gör BTJ-häftet, som utkommer med 24 nummer per år, till ett unikt urvals- och inköpsstöd.

Extra finesser i det digitala häftet
Fördelarna med det digitala BTJ-häftet är många, till exempel de kundspecifika priserna och möjligheten att tipsa om och diskutera titlar med kollegor. Det går att lägga beställningar direkt i vår nätbutik, eller få ut en lista med titelinformation (inklusive ISBN) för att enkelt lägga order hos annan medieleverantör.

Låt recensionerna visa vägen

Mer än 600 oberoende lektörer, alla ämnesexperter inom respektive område, bidrar till att göra Inköpsvägledningen till ett unikt urvals- och inköpsstöd. Tack vare våra lektörer inom fack-, skön-, barn- och ungdoms- samt mångspråks-litteratur får många böcker som ges ut i Sverige sin enda professionella och opartiska recension i BTJ-häftet. Vi har intervjuat två av BTJ:s lektörer om hur och varför.

Fia Idegård. Fotograf: Nahal Hillerström.

Fia Idegård, lektör sedan 2005

Fia är skolbibliotekarie på Engelbrektskolans bibliotek i Stockholm. Hon läser barn- och ungdomslitteratur med fokus på skräck, fantasy och science fiction.

Vad fick dig att vilja bli lektör?
– Jag har alltid älskat att läsa böcker, att skriva och jobba med text på olika sätt. Jag har fördjupat mig i barn- och ungdomslitteratur på universitetet och själv gått skrivarlinje på folkhögskola. Att bli lektör kändes som ett passande sätt att få dra nytta av och utnyttja allt detta.

Vad är det bästa med lektörsjobbet?
– När en arbetar som skolbibliotekarie (jag jobbar på en F9-skola) så är det ett alldeles perfekt sätt att hålla sig à jour med utgivningen av barn- och ungdomslitteratur. Det är också roligt att läsa böcker en kanske inte skulle välja själv alltid. Har verkligen läst många pärlor under mitt lektörsarbete.

Vad är den största utmaningen?
– Att hinna med läsningen i vardagslivet, särskilt när det dyker upp en ungdomsroman på 500–600 sidor.

Vilken har varit den roligaste respektive svåraste recensionen att skriva?
– Vissa genomvälskrivna böcker där allting bara klaffar perfekt har känts väldigt fint att skriva om. Att ärligt och utan tvekan kunnat ge betyg 5 som helhetsbetyg. Ibland får jag böcker utgivna på eget förlag där det är uppenbart att författaren har en stor passion för sitt skrivande och mycket bra idéer, men där jag som läsare verkligen saknar det professionella maskineri som ett förlag ändå innebär. Där är det klurigt att balansera, tycker jag.

»Ett perfekt sätt att hålla sig à jour med utgivningen av barn- och ungdomslitteratur«

Arne Johnsson. Fotograf: Alexander Johnsson.

»Att få meddelande om en ny bok att skriva om är som att öppna en present«

Arne Johnsson, lektör sedan 1984

Arne är författare och bibliotekarie på Lindesbergs bibliotek. Han läser främst vuxen skönlitteratur; romaner och poesi.

Vad fick dig att vilja bli lektör?
– Jag började 1984, och hade då arbetat några år som bibliotekarie i Lindesberg. Då, som nu, lidelsefullt intresserad av och engagerad i litteratur hade jag börjat recensera i en dagstidning och jobbade intensivt med det som skulle bli min första diktsamling.

Sambindningslistorna var/är ju ett viktigt redskap för biblioteken och jag hade sett listorna i olika skepnader ända sedan början av sextiotalet, då min mor började arbeta på biblioteket i samhället där jag växte upp. Jag har alltid gillat formen, det koncentrerade, utmaningen i att säga så mycket som möjligt på så liten yta som möjligt – ett slags recensionernas haikus brukar jag kalla dem.

Jag tror Bibliotekstjänst hade någon kampanj vid den tiden för att värva nya lektörer. Jag tog kontakt, fick provskriva, vara med på en stor sammandragning (där bland andra Sandro Key-Åberg var gäst), och på den vägen är det.

Och jag har aldrig funderat på att hoppa av uppdraget.

Vad är den största utmaningen?
– Att ge ett rättvist och läsvärt omdöme. Som med all kritik är det ju viktigt att se till kvalitén, ha en kringsyn både när det kommer till litteraturhistorien bakåt och till samtiden. Varken författaren eller verket existerar ju i ett vakuum. Därför gäller det att ge bilder av de bägge, även om det endast kan bli snapshots. Bilderna kan dock vara ingångar till att kolla vidare.

Vilken har varit den roligaste respektive svåraste recensionen att skriva?
– Det är många som inte varit helt lätta men en jag särskilt tänker på är den om den mäktiga romanen Mason & Dixon av Thomas Pynchon (USA 1997, på svenska 2001). Boken är ett epos om Charles Mason och Jeremiah Dixon vilka under 1760-talet drog upp Mason-Dixon-linjen. Det var den gräns mellan staterna Pennsylvania och Maryland, som kom att skilja nord- och sydstaterna åt, och som blev betydelsefull i inbördeskriget ett sekel senare. En fantastisk berättelse om USA, som har bäring även in i våra dagar.

Det svåra var bokens rejäla omfattning i kombination med den korta lästiden på någon vecka och naturligtvis att försöka ge en slags bild av vad den oerhört rika berättelsen handlade om.

Den roligaste recensionen kan jag omöjligt precisera. Jag tycker varje uppdrag är kul och spännande. Att få meddelande om en ny bok att skriva om är som att öppna en present. Jag har fått kasta mig in i oerhört många böcker och författarskap jag kanske aldrig hade läst annars, det är som att vara på resa och gång på gång komma till fantastiska utsikter.

Hur ser du på BTJ-häftets betydelse för biblioteken?
– Trots allt som hänt och händer i informationssamhället, med massor av möjligheter att skaffa sig kunskap, är jag övertygad om att häftet ännu tjänar sitt syfte. Det är ju en samlad informationsbas om mycket av det som ges ut i landet, ideologiskt och religiöst obundet, och med mängder av kunniga och erfarna medarbetare. När man som anställd på ett bibliotek behöver skaffa sig kringsyn så är häftet (ja, man säger ju ännu ”häftet”, fastän det numera finns i olika former) ett fantastiskt instrument.

BESTÄLL PÅ
BUTIK.BTJ.SE

Bortglömda guldkorn

Vissa böcker blir klassiker, andra försvinner i mängden och glöms bort. BTJ-redaktörerna tipsar här om några favoriter som gjort oförglömligt intryck – och som i vissa fall kanske inte riktigt fått den uppmärksamhet de förtjänat.

Var är Alaska?
av John Green, 2007

– *Var är Alaska?* är en bok som innehåller både internatskolemiljö och dekadens, två komponenter som ofta utgör en bra historia och det har författaren lyckats mer än väl med.

Emma Kindblom

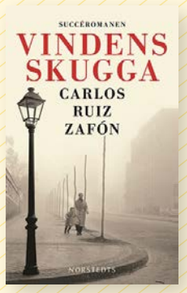

Vindens skugga
av Carlos Ruiz Zafón, 2005

– Carlos Ruiz Zafóns sätt att skriva gör att jag känner lukten, känslan, kärleken och mystiken kring Barcelona ända hem till Malmö. Jag älskar det!

Johanna Slagbrand

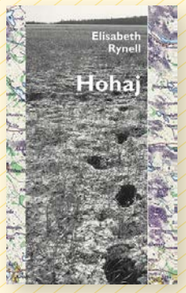

Hohaj
av Elisabeth Rynell, 1997

– Det går att läsa *Hohaj* bara för att studera Elisabeth Rynells exceptionellt vackra språk, men det här är också en unik, mörk och vibrerande kärleksroman från Norrlands utmarker.

Nora Lindkvist

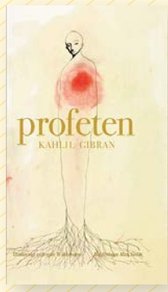

Profeten
av Khalil Gibran, gavs ut första gången 1921

– *Profeten* av Khalil Gibran är min favoritbok som följt mig sedan jag var tonåring. Ju fler gånger man läser den, desto fler insikter om livet får man.

Alle Ramadan

Expeditionen. Min kärlekshistoria
av Bea Uusma, 2013

– Trots att man vet hur det kommer att sluta fascinerar alla detaljer om Andrée-expeditionen och, inte minst, Bea Uusmas starka engagemang.

Janet Ferdinandsson

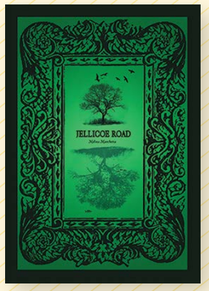

Jellicoe Road
av Melina Marchetta, 2012

– *Jellicoe Road*, av den australiensiska författaren Melina Marchetta, är en ungdomsroman som handlar om makt, krig, brutalitet och övergivenhet, men mest av allt om kärlek. En läsupplevelse av sällan skådat slag!

Karin Östlund

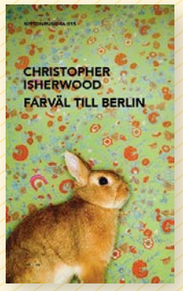

Farväl till Berlin
av Christopher Isherwood,
första svenska upplaga 1954

– Boken som lärde mig ord som "kafferepskostym" och "ostentativ" och hur nazismen nästan obemärkt kan smyga sig på ett samhälle tills en dag "solen skiner och Hitler är herre över staden".

Carolina Sevemark

»Viktigare än Bokmässan«

Deltagare på Förlagsdagarna våren 2019

Till hösten arrangeras Förlagsdagarna i Göteborg, Lund och Stockholm.

Få stenkoll på kommande utgivning

BTJ har under många år arrangerat Förlagsdagarna – en fantastisk och uppskattad fortbildning för alla som arbetar på bibliotek!

Tusentals bibliotekarier har deltagit genom åren och de har, tack vare proffsiga förlagspresentationer tillsammans med kända och okända författare, fått stenkoll på aktuell och kommande bokutgivning samt läsexemplar och förlagskataloger att ta med sig hem.

Två gånger per år, vår och höst, arrangerar BTJ i nära samarbete med förlagen en dag för barn- och ungdomslitteratur samt en dag för vuxenlitteratur.

Förlagsdagarna – hösten 2019

I Göteborg genomförs Förlagsdagarna på Stadsbiblioteket och i Lund på Kulturen. Glädjande nog kan vi nu för första gången ta emot fler deltagare i Stockholm, då vi i höst genomför Förlagsdagarna i nya lokaler på Folkungagatan 90.

Göteborg	Lund	Stockholm
BARN & UNGDOM Onsdag 28 augusti	BARN & UNGDOM Onsdag 4 september	BARN & UNGDOM Onsdag 11 september
VUXEN Torsdag 29 augusti	VUXEN Torsdag 5 september	VUXEN Torsdag 12 september

Anmälan är öppen!
Anmäl dig till höstens Förlagsdagar via formuläret under denna länk: btj.se/forlagsdagarna

ABONNERA PÅ BTJ FÖRLAGS UTGIVNING

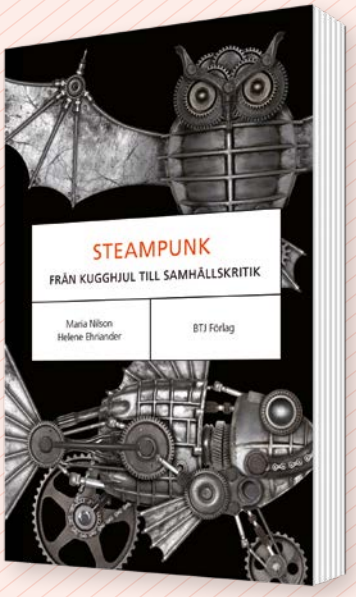

BTJ Förlag är inget vanligt förlag. Genom att förmedla inspirerande kunskap inom nya områden fångar vi upp behov som underlättar för de som arbetar med litteraturförmedling och läsfrämjande i sin vardag. Teckna abonnemang på BTJ Förlags utgivning så levereras titlarna löpande.

Med abonnemanget får du:

- Vi gör urval, beställer och levererar till dig.
- Skräddarsytt urval för folk- och skolbibliotek, gymnasium och/eller grundskola.
- Abonnemangskunder får nya titlar först av alla.
- 15–20% rabatt på listpris.
- Fri frakt.

Beställ abonnemanget på
btj.se/btjforlag

Kom ihåg!

Du kan alltid beställa BTJ-unika produkter oavsett vilken media-leverantör du har avtal med.

butik.btj.se

BTJ Unikt
ENDAST HOS OSS